

Vizsolyban jártunk...

Faludi Viktória

Lapunk kivitelező stábja rendszeresen összejön a szorosan vett munkánkon kívül szakmai programokon, kiállításokon, szakmai eseményeken, sőt csak úgy „világmegváltó” beszélgetésekre is. Így született a virtuális múzeum, a közös karácsonyi mézeskalácssütés hagyománya, számos tudósítás a nemzetközi és hazai szakmai eseményekről. A vizsolyi kirándulás is egy laza szakmai programnak indult, de a szélesebb körbe kiküldött kedvcsináló tudósításra érkező reakciók megerősítették szándékunkat: a Magyar Grafika olvasóival közös kirándulásokat szervezünk olyan szakmatörténeti emlékek meglátogatására, amik méltatlanul kevés

A Vizsolyi Biblia tartalmazza a Szentírás első, teljes magyar fordítását. A terjedő protestantizmusnak köszönhető, hogy a katolikus felekezetű Habsburgok meglehetősen szigorú korlátozó intézkedései ellenére is 1590-ben megszületett az első nyomtatott magyar nyelvű Biblia. A vizsolyi nyomda jeles termékéről mégis sokáig igen kevés adat állt a rendelkezésünkre, ahogy azt Szabó András is megjegyzi: „... senki nem árul el semmit, mintha szándékosan rejtették el az információkat”. Ennek persze több oka is lehetett: egyrészt a még reformáció idején is dívó negatív írói öntudat; másfelől pedig a nyomda zavaros engedélyezési ügyei.

Károli Gáspár, a fordító nevét is csak a harmadik kiadás elejére kanyarítja majd a kötet gondozója, Szenci Molnár Albert. Károli neve ráadásul itt még mint az előszó szerzője szerepel. Érdemes egyúttal megjegyezni azt is, hogy bár a bibliafordítás nem csak az ő nevéhez fűződik – hiszen ez egyetlen ember erejét meghaladó munka lenne –, azonban a fordítóközösség többi tagjának neve a múlt homályába hullt. Csak feltételezhetjük, hogy Károli nevét pozíciója miatt őrizhette meg a címlap: ő lehetett a fordítóközösség irányítója, összefogója.

Károli szerepét azonban semmiképpen sem szabad lekicsinyítenünk a tények tudatában. Károli maga is hosszabb bibliai részek egyéni fordítója volt, s nem utolsósorban rá várt a sajtó alá rendezés igen körülményes és nehéz feladata. Az Országos Széchényi Könyvtárban őrzött nyomdai kézirat néhány lapja is ezt bizonyítja. Rajta Károli kézírásával találunk kiegészítéseket, valamint javításokat.

Másik oka az elhallgatásoknak nem lehetett más, mint a vizsolyi nyomda igen kényes helyzete. Rudolf Habsburg-császár ugyanis, a protestantizmust megfélemezendő, külön engedélyhez kötötte a protestáns nyomdák működését. Vizsolyinak azonban nem volt ilyen engedélye! Hogy a Biblia mégis megszülethetett, nemcsak a titkolódzásnak köszönhető, hanem a Vizsoly és Gönc környéki földeket birtokló Rákóczi-családnak is. Rákóczi Zsigmond volt ugyanis az, aki nem hagyta, hogy a birtokán „illegálisan” működő nyomda felszerelését elkobozzák, s napvilágot lásson e – Szabó András szavaival élve – „szamizdat-Biblia”.

(Forrás: www.sulinet.hu)

figyelmet kapnak. Vizsolyban fogalmazódott meg bennünk: ezt minden nyomdásznak látni kell! Ezzel ápoljuk a szakmatörténeti emlékeinket, ugyanakkor a közös érdeklődés kapcsán tartalmas szakmai beszélgetéseknek teremtünk hátteret úgy, hogy a szakma képviselőinek minden korosztálya megszólítva érezheti magát. Remek lehetőség arra, hogy az ifjabb és tapasztaltabb nyomdásznemzedék a tartalmas kapcsolódás közben fontos szakmai kérdésekről is szót váltson, egymást kölcsönösen tisztelve és megbecsülve létrejöjjön a fontos összetartó kapocs: a közösen átélt szakmaszeretet. Azok a helyszínek, melyeket ilyen formában meglátogatunk, talán kicsit több figyelmet kapnak a médiától, legalább ennyivel hozzájárulhatunk a szakmatörténeti emlékek ápolásához.

Vizsolyban az Öregnyomdász vendéglő nem csak étellel, itallal várja a betérőket, hanem teljes időutazást is kínál a Biblia nyomtatásának korába. A látogatók kedves történelmi szerepjáték keretébe eleveníthetik fel a Biblia nyomtatásának jeles eseményeit. Nyomtatástörténeti kiállításon átélhettük e hatalmas műremek megszületésének körülményeit, a fordítástól egészen a nyomtatásig. Nyomon követhettük, hogyan fordította le Károli Gáspár a reformáció jegyében a Szent Bibliát. Az időutazásra

abban az épületben kerül sor, melynek helyén Rákóczi Zsigmond kúriája állt, és ami helyet adott Mantskovits Bálint nyomdájának. Megismerkedhettünk a „fehér titokkal”, amit az ókori kínai, majd a középkori emberek az egyik legbecesebb mesterségnek tartottak, a papírmérettel és a papírkészítéssel. Részesei lehetünk a nyomtatási folyamatnak, ami a Daruka Mihály által készített korhű fasajtón történt. Természetesen a kiállításnak nem célja teljesen hiteles másolatot készíteni a hajdani berendezésekről, de a szellemiség és a szakmatörténeti kultúra ápolása felbecsülhetetlen értéket jelent a nyomdászszakmának.

2010 júliusában a Vizsolyi Biblia 420 éves évfordulójára szervezünk olvasóinkkal közös kirándulást, de Erdélybe autentikus könyvkötő műhelyek látogatására, Tótfalusi sírjának megkoszorúzására is megkezdjük a kirándulás szervezését, több más magyarországi helyszín mellett.

Örömmel vesszük a vidéki kollégák javaslatait újabb helyszínek meglátogatására. Ezeknek a kirándulásoknak vagy nagyvonalúan talán nevezhetnénk szakmatörténeti zárandokutaknak célja főhajtás a szakma hajdani nagyjai előtt. Amennyiben szívesen velünk tart vagy szeretné figyelemmel kísérni kirándulásainkat, kérjük, regisztráljon a Magyar Grafika nyomdászattörténeti klubjába a <http://www.mgonline.hu/virtualis-nyomdamuzeum> címen!

